

หน่วยงาน: ทันตกรรม
ผู้รับผิดชอบ: ผู้ช่วยทันตแพทย์
ที่ปรึกษา: ทพญ.ไปรยา เศรษฐะทัตต์

โครงการลดสิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนในผ้าติดเชื้อ

1. หลักการและเหตุผล

หน่วยงานทันตกรรมของศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลกมีการให้บริการผู้ป่วยจำนวนมาก ทำให้มีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่หลากหลายในแต่ละหัตถการ ส่งผลให้เกิดอุบัติการณ์วัสดุอุปกรณ์ติดไปกับผ้าติดเชื้อที่ส่งซัก ณ หน่วยงานซักฟอก ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงในหลายด้าน ทั้งในระดับเสี่ยงมาก ปานกลาง และเสี่ยงน้อย ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ที่อาจถูกของมีคมทิ่มตำหรือสัมผัสเชื้อโรค แต่ยังทำให้เครื่องมือทันตกรรมเสียหาย รวมถึงสร้างความเสียหายต่อเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าอีกด้วย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสูญเสียด้านงบประมาณและทรัพยากร ทั้งค่าซ่อมแซม ค่าน้ำยาทำความสะอาด ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ และต้องเสียเวลาในการนำผ้ากลับมาทำความสะอาดใหม่ ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานทันตกรรมจึงได้ทบทวนและปรับปรุงระบบการจัดการเครื่องมือและผ้าติดเชื้อ เพื่อลดอุบัติการณ์สิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2. วัตถุประสงค์

- ลดจำนวนสิ่งแปลกปลอมที่ปนเปื้อนไปกับผ้าติดเชื้อที่ส่งซัก
- เพิ่มความปลอดภัยและลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
- ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการซ่อมแซมอุปกรณ์และความสูญเสียด้านทรัพยากร
- สร้างขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การจัดการเครื่องมือและผ้าติดเชื้อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. ขั้นตอนการดำเนินงาน (PDCA Cycle)

โครงการนี้ได้ดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ดังนี้

P (Plan - การวางแผน)

1. ทบทวนความเสี่ยงและชี้แจงทีม: ประชุมร่วมกับทีมทันตกรรมเพื่อทบทวนอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น วิเคราะห์สาเหตุ และสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงความสำคัญของปัญหา รวมถึงชี้แจงแนวทางการดำเนินงานที่วางแผนไว้
2. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม: จัดการตำแหน่งของถังขยะติดเชื้อและถังผ้าติดเชื้อให้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน และมีระยะห่างที่เหมาะสม เพื่อลดความสับสนและอุบัติการณ์การทิ้งขยะปนกับผ้า

3. พัฒนาระบบการจัดเก็บเครื่องมือใหม่: ออกแบบระบบการเก็บเครื่องมือหลังการทำหัตถการ โดยให้แยกใส่กล่องติดเชื้อเบื้องต้น และมีการนับจำนวนเครื่องมืออย่างละเอียดอีกครั้งในช่วงเช้าและบ่าย เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีเครื่องมือหลงเหลืออยู่บนผ้าก่อนส่งซัก
4. กำหนดขั้นตอนการจัดเก็บเครื่องมือตามลำดับความปลอดภัย ดังนี้
 - หลังทำหัตถการเสร็จ: ตรวจเช็คหัวกรอและถอดออกให้เรียบร้อย
 - แยกขยะติดเชื้อ: เช่น ถุงมือ, ผ้าก๊อซ, กระดาษเช็ดยูนิต (Caviwipes) ที่ลงถึงขยะติดเชื้อ

(ภาพที่ 1: เครื่องมือหลังทำหัตถการเสร็จ)

- จัดเก็บของมีคม: ใบมีด, เข็ม, หัวกรอ ต้องใส่ในกระป๋องสำหรับของมีคมโดยเฉพาะ
- ห่ออุปกรณ์และเครื่องมือทำฟันด้วยผ้าสีเหลี่ยม และเก็บลงในกล่องติดเชื้อ

(ภาพที่ 2: หลังจากเก็บขยะติดเชื้อ และแยกของมีคมใส่กระป๋อง)

- ตรวจสอบเครื่องมืออย่างละเอียด: หลังจากทำการตัดการในช่วงเช้าและบ่ายให้นำเครื่องมือใส่กล่องติดเชื้ออีกครั้ง
- การแยกผ้าและเครื่องมืออย่างเป็นระบบ โดย
 - เปิดห่อผ้าเพื่อแยกเครื่องมือ โดยนำผ้าคลุมหน้าคนไข้ (ผ้าช่อง) ลงถึงผ้าติดเชื้อ
 - แยกเครื่องมือขนาดใหญ่ออกก่อน เช่น คีมถอนฟัน
 - เก็บวัสดุชิ้นเล็ก เช่น clamp ivory, tofflemire ใส่กระป๋องติดเชื้อที่คัดแยกไว้
 - ทำความสะอาดถอดเปล้าเบื้องต้น
 - ตรวจสอบซ้ำบนผ้าห่อถาด: ก่อนทั้งลงถึงผ้าติดเชื้อ ต้องตรวจสอบเศษวัสดุบนผ้าซ้ำอีกครั้ง

(ภาพที่ 3: แยกเครื่องมือ เก็บผ้าช่องและผ้าห่อถาดใส่ถังติดเชื้อ)

- จัดทำใบรายการตรวจเช็คเครื่องมือ: เพื่อใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือก่อนนำส่งแต่ละวัน

[illegible][illegible]

(ภาพที่ 4: ใบรายการตรวจเช็คเครื่องมือ)

D (Do - การลงมือปฏิบัติ)

- เจ้าหน้าที่ทั้งหมดทุกคนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดเก็บเครื่องมือและผ้าติดเชื้อที่กำหนดขึ้นใหม่
- เริ่มใช้งานระบบการนับและตรวจสอบเครื่องมือเพิ่มเติมตามรอบเวลา

C (Check - การตรวจสอบ/ประเมินผล)

- ติดตามข้อมูลจากงานจ่ายกลางอย่างต่อเนื่อง: ประเมินว่ายังพบสิ่งแปลกปลอมติดไปกับผ้าที่ส่งซักหรือไม่

- รวบรวมข้อมูลอุบัติการณ์: บันทึกจำนวนครั้งที่พบสิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนในผ้าติดเชื้อ

A (Act - การปรับปรุง/ต่อยอด)

- ประชุมทบทวนผลการดำเนินงานเป็นประจำ: วิเคราะห์ผลการติดตามข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นจากทีมงานเพื่อหาแนวทางปรับปรุงมาตรการอย่างต่อเนื่อง
- ปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน: หากยังพบปัญหา จะมีการปรับแก้ขั้นตอนให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. สรุปผลการติดตามข้อมูลและผลลัพธ์

ระยะเวลา	จำนวนครั้ง
ตุลาคม 2567 – ธันวาคม 2567	3
มกราคม 2568 – มีนาคม 2568	ไม่พบ
เมษายน 2568 – ปัจจุบัน (พฤษภาคม)	ไม่พบ

ผลลัพธ์: หลังจากการปรับปรุงและทบทวนระบบอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2568 จนถึงปัจจุบัน (พฤษภาคม 2568) ไม่พบอุบัติการณ์สิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนในผ้าติดเชื้ออีกเลย แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการที่ได้ดำเนินการไป

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่: ลดความเสี่ยงจากการถูกของมีคมทิ่มตำและการสัมผัสเชื้อโรค
2. ลดอุบัติการณ์ความเสียหายต่อเครื่องมือและอุปกรณ์: ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเครื่องมือทันตกรรม เครื่องซักผ้า และเครื่องอบผ้า
3. ลดความสูญเสียด้านงบประมาณและทรัพยากร: ลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมอุปกรณ์, ค่าน้ำยาทำความสะอาด, ค่าไฟฟ้า, และค่าน้ำ รวมถึงลดเวลาที่ต้องใช้ในการนำผ้ากลับมาทำความสะอาดใหม่
4. สร้างมาตรฐานการทำงาน: ทำให้กระบวนการจัดการเครื่องมือและผ้าติดเชื้อมีมาตรฐานและลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน